

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังที่มีภูมิลำเนาต่างกันในเรื่องจำเขต 6 โดยใช้แบบสอบถามและแบบวัดทัศนคติเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังประเภทเด็ดขาดในเรื่องจำเขต 6 ปี พ.ศ.2541 สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย จำนวน 6,708 คน ในแต่ละเรื่องจำมีจำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดดังนี้

1. เรื่องจำกลางกำแพงเพชรมีผู้ต้องขังจำนวน	1,091	คน
2. เรื่องจำกลางนครสวรรค์มีผู้ต้องขังจำนวน	1,063	คน
3. เรื่องจำกลางพิษณุโลกมีผู้ต้องขังจำนวน	2,293	คน
4. เรื่องจำจังหวัดตากมีผู้ต้องขังจำนวน	637	คน
5. เรื่องจำจังหวัดสุโขทัยธานีมีผู้ต้องขังจำนวน	396	คน
6. เรื่องจำจังหวัดอุทัยธานีมีผู้ต้องขังจำนวน	367	คน
7. เรื่องจำจังหวัดพิจิตรมีผู้ต้องขังจำนวน	206	คน
8. เรื่องจำจังหวัดเพชรบูรณ์มีผู้ต้องขังจำนวน	229	คน
9. เรื่องจำจังหวัดอุดรดิตถ์มีผู้ต้องขังจำนวน	426	คน
รวม	6,708	คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ต้องขังเด็ดขาดจากเรือนจำในเขต 6 ปี พ.ศ. 2541 สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ โรเบิร์ต วีเครจซี และเดย์เล่ ดับเบิลยู มอร์แกน (Robert V. Krejcie and Dayle W Morgan) โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Level of Confidence) ที่ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังเด็ดขาดจำนวน 384 คน หลังจากนั้นได้ใช้เทคนิคสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เรือนจำกลางกำแพงเพชร	จำนวน	44	คน
2. เรือนจำกลางนครสวรรค์	จำนวน	43	คน
3. เรือนจำกลางพิษณุโลก	จำนวน	69	คน
4. เรือนจำจังหวัดตาก	จำนวน	64	คน
5. เรือนจำจังหวัดสุโขทัย	จำนวน	40	คน
6. เรือนจำจังหวัดอุทัยธานี	จำนวน	37	คน
7. เรือนจำจังหวัดพิจิตร	จำนวน	21	คน
8. เรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์	จำนวน	23	คน
9. เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์	จำนวน	43	คน
ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	รวม	384	คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร วารสาร บทความ ทฤษฎี ตำรา และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพ ตลอดจนงานเขียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถาม 1 ชุด ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบวัดประเมินค่า และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

- 2.1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและภูมิหลังของผู้ต้องขัง
- 2.2 เป็นแบบวัดทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพ
- 2.3 เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและภูมิหลังของผู้ต้องขัง เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและเติมข้อความ มีคำถามเกี่ยวกับอายุ การศึกษาของผู้ต้องขัง ภูมิลำเนา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา อาชีพ ความสัมพันธ์ของครอบครัว จำนวนพี่น้องในครอบครัว การเลี้ยงดูในวัยเด็ก ความเคยหรือไม่เคยต้องโทษมาก่อนคดีที่ ต้องโทษ และจำนวนโครงการวิชาชีพที่ผู้ต้องขังเคยเข้ารับการฝึก

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังที่ได้รับจากเรือนจำ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับตามแบบของลิเคอร์ท (Likert อ้างถึงใน John W. Best, 1963) โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังมากที่สุด
- 4 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังมาก
- 3 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังปานกลาง
- 2 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังน้อย
- 1 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกวิชาชีพ ได้แก่ ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการส่งเสริมการฝึกโครงการฝึกวิชาชีพ กรมราชทัณฑ์ หัวหน้าฝ่ายฝึกโครงการวิชาชีพเรือนจำ ผู้ต้องขัง (ปกปิดนาม)

การปรับปรุงแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน ดังนี้คือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นายนิธิ จิตสว่าง ผู้เชี่ยวชาญด้านทัศนวิทยา ระดับ 9 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย
3. นางสุรางค์ เอกโชติ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการฝึกวิชาชีพ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย
4. นายทวี เจริญวิไลรัตน์ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางกำแพงเพชร
5. นายพิเนตร ผิวบาง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครสวรรค์
6. นายไพโรจน์ ถัดทะพงษ์ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางพิษณุโลก
7. นายสมพงษ์ พุ่มม่วง ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดอุทัยธานี

หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะแล้วผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนั้นมาปรับปรุงใหม่ตามที่คุณวุฒิแนะนำ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ ปี พ.ศ. 2541 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของ Cronbach (อ้างถึงใน สุภาพ วาดเขียน, 2525) ดังนี้

$$r = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2_t} \right)$$

r = สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

k = จำนวนคำถามทั้งหมดในแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ = ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s^2_t = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ในการหาความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการทดสอบทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ ในการวิจัยต่อไป และก่อนที่ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามออกไปใช้จริงก็ได้ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อให้สะดวกแก่ผู้ตอบแบบสอบถามมากขึ้น

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและภูมิหลังของผู้ต้องขังมีจำนวน 23 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและเติมข้อความ ซึ่งถามในเรื่องต่อไปนี้

1. อายุ
2. ภูมิลำเนา
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพการสมรส
5. จำนวนบุตร
6. อาชีพของผู้ต้องขัง
7. รายได้
8. การศึกษาของบิดา
9. การศึกษาของมารดา
10. อาชีพของบิดา
11. อาชีพของมารดา
12. รายได้ของบิดามารดา
13. สถานภาพการสมรสของบิดามารดา
14. จำนวนพี่น้องในครอบครัว
15. ผู้เลี้ยงดูผู้ต้องขังในระหว่างอายุไม่ถึง 20 ปี
16. คดีที่ฟ้องโทษ
17. การเคยหรือไม่เคยต้องโทษมาก่อน
18. โครงการวิชาชีพที่ผู้ต้องขังเคยเข้ารับการฝึก

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขัง มีจำนวนข้อคำถาม 46 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นการวัดทัศนคติ 2 ด้าน คือ

1. ด้านการยอมรับในตัวครู มีข้อคำถาม 23 ข้อ เริ่มจากข้อ 1 – 23 เป็นแบบวัดเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อครูผู้สอน โครงการฝึกวิชาชีพในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน บุคลิกภาพ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความเมตตากรุณา การช่วยเหลือ การยอมรับฟังความคิดเห็น และอารมณ์ของครูผู้สอน
2. ด้านการยอมรับคุณค่าของโครงการฝึกวิชาชีพ มีข้อคำถาม 23 ข้อ เริ่มจากข้อ 24 - 46 เป็นแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับคุณค่าของโครงการฝึกวิชาชีพในเรื่องเกี่ยวกับการเห็นประโยชน์และคุณค่าของโครงการฝึกวิชาชีพ ความสนใจ ความเอาใจใส่ต่อโครงการฝึกวิชาชีพ แรงจูงใจในการฝึกโครงการวิชาชีพ

ตอนที่ 3 เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกวิชาชีพ ได้แก่

1. นายทวี เจริญวิไลรัตน์ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางกำแพงเพชร
2. นายพิเนตร ผิวบาง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครสวรรค์
3. นายไพโรจน์ ถัดทะพงษ์ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางพิษณุโลก
4. นายสมพงษ์ พุ่มม่วง ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดอุทัยธานี
5. นายฉลอง ผดุงโกชน์ หัวหน้าฝ่ายฝึกโครงการวิชาชีพ
เรือนจำกลางนครสวรรค์
6. นางสุรางค์ เอกโชติ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการฝึกโครงการ
วิชาชีพ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย
7. หัวหน้าฝ่ายฝึกโครงการวิชาชีพเรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์
8. ผู้ต้องขังในเรือนจำบางส่วน (ปกปิดนาม)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเข้าไปทำวิจัยโดยแจกแบบสอบถามจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยส่งถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์ และกรมราชทัณฑ์ได้ส่งหนังสืออนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเรือนจำไปยังเรือนจำกลางกำแพงเพชร เรือนจำกลางนครสวรรค์ เรือนจำกลางพิษณุโลก เรือนจำจังหวัดตาก เรือนจำจังหวัดสุโขทัย เรือนจำจังหวัดอุทัยธานี เรือนจำจังหวัดพิจิตร เรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์ ทั้ง 9 แห่ง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปมอบให้ผู้บัญชาการเรือนจำทั้ง 9 แห่ง เพื่อแจกให้ผู้ต้องขัง และผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเอง ระหว่างวันที่ 12 มกราคม 2541 ถึงวันที่ 26 มกราคม 2541 สำหรับจำนวนแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 384 ชุด และได้รับคืน 384 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS) ที่สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และภูมิหลัง วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

4.2 ทศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำเขต 6 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.2.1 กำหนดค่าของคะแนนแต่ละข้อ โดยแบ่งออกเป็นระดับ ตามวิธีการของลิเคอร์ท(ตั้งได้เสนอในเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย) หลังจากนั้นนำข้อมูลมาแปลความหมายของคะแนนคิดตามเกณฑ์ของ จอห์น ดับเบิลยู เบสต์ (John W. Best, 1970) ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพ
ของผู้ต้องขังมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพ
ของผู้ต้องขังมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพ
ของผู้ต้องขังปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพ
ของผู้ต้องขังน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง ตรงกับทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพ
ของผู้ต้องขังน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติ

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ทัศนคติในระดับดีมาก
- 3.50 - 4.49 หมายถึง มีทัศนคติในระดับดี
- 2.50 - 3.49 หมายถึง มีทัศนคติในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง มีทัศนคติในระดับไม่ดี
- 1.00 - 1.49 หมายถึง มีทัศนคติในระดับไม่ดีย่างยิ่ง

4.2.2 นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขัง
ในแต่ละเรือนจำ และรวมทุกเรือนจำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
โดยสูตร (ประคอง กรรณสูต, 2539)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

- เมื่อ \bar{X} = ค่าคะแนนเฉลี่ย
- $\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
- N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ = ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4.3 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขัง ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ภูมิลำเนา การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ การศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของครอบครัว จำนวนพี่น้องในครอบครัว การเลี้ยงดูในวัยเด็ก ความเคยหรือไม่เคยต้องโทษ มาก่อน และโครงการฝึกวิชาชีพที่ผู้ต้องขังเคยเข้ารับการฝึก โดยใช้ F - test (One Way Analysis of Variance) ในการวิเคราะห์ห้ใช้สูตรดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2539)

$$F = \frac{MS_a}{MS_w}$$

เมื่อ MS_a = เป็นค่าเฉลี่ยของผลต่างกำลังสองระหว่างกลุ่ม
(Between groups)

MS_w = เป็นค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม
(Within groups)

4.4 ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว ก็ดำเนินการทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe' test for all possible Comparison) โดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูตร, 2539)

$$F = \frac{(M_1 - M_2)^2}{MS_w(1/N_1 + 1/N_2)(k-1)}$$

เมื่อ $(k - 1)$ = ชั้นแห่งความเป็นอิสระระหว่างกลุ่ม

$(N - k)$ = ชั้นแห่งความเป็นอิสระภายในกลุ่ม

M_1, M_2 = มัชฌิมเลขคณิตของสองกลุ่มที่ต้องการทดสอบความแตกต่าง

N_1, N_2 = จำนวนประชากรของสองกลุ่มที่นำมาทดสอบ